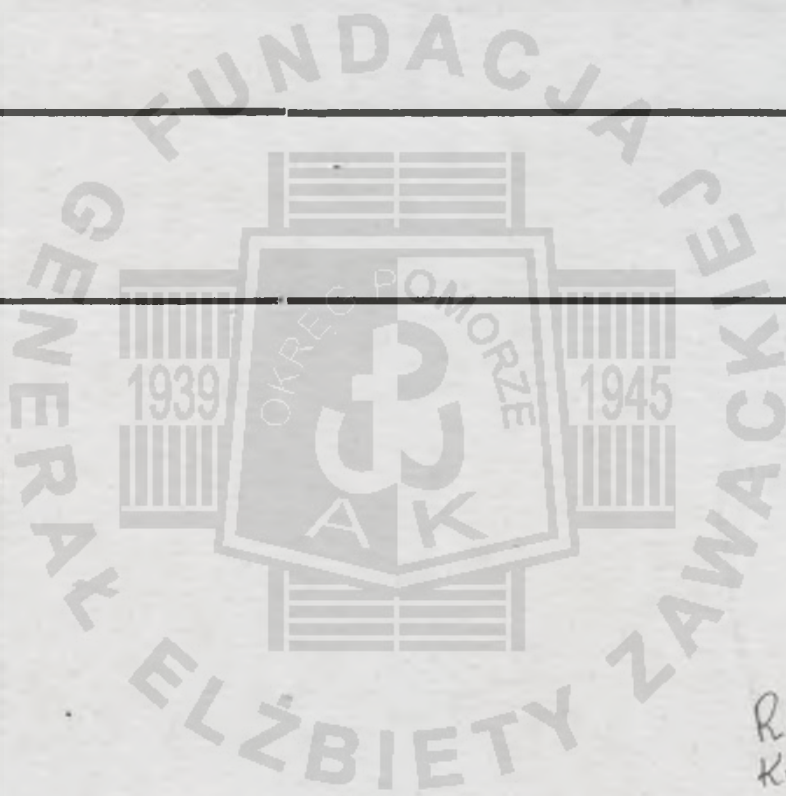

wypisów wie zndbrans

eniaty przeszoło
elena Matoga

RGO
Krotów

FK
IV-wa

++

KG
Tęce woić

KANIEWSKA Jadwiga

zam. Izyczka

ps. „Różia”

„Jadwiga”

2022/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — KANIEWSKA Jadwiga

.....
..... I. 2022/WJK

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne —

VI. Fotografie —

II Materiały uzupełniające relacji

- nota biograficzna, kopia, k. 1 s. 1
- biogram, kopia, k. 4 s. 4

Jadwiga z domu **Kaniewska** z męża **Iżycka**.

Ur. 29. 09/ 1908. córka Teodora i Julii. Pseudonim **Jadwiga** i **Róża**. Sanitariuszka i łączniczka. W czasie Powstania patrol sanit. na ul. Górczewskiej, 42., szpital powstańczy w Monopolu Tytoniowym, i Ośrodku Zdrowia na Opaczewskiej 1. Zmarła w 1988r. Encyklopedia..

Jadwiga Kaniewska-Iżycka

1908 – 1988

Zwierzchnicy i współpracownicy w AK:

„Zofia” – Zofia Namitkiewicz – referentka sanitarna dzielnicy Ochota

„Barbara” – Janina Łęska – komendantka WSK-AK dzielnicy Ochota

„Zych” – Tadeusz Jasiński – komendant wojskowy AK również w tej dzielnicy

Halina Krajewska – Komenda Główna AK – kontakty.

Organizacje i funkcje w latach okupacji:

PCK na okręg Śląsko-Dąbrowski

RGO – Kraków, Warszawa, Kraków

ZWZ-AK od 1940 roku – pseudonim „Rózia”

Wojskowa Służba Kobiet – pseudonim „Jadwiga”

Łączniczka Komendy Głównej AK

Absolwentka III kursu Uniwersyteckiej Szkoły Pielęgniarek i Higienistek w Krakowie w roku 1929. Wyróżniająca się słuchaczka, po uzyskaniu dyplomu rozpoczęła karierę zawodową w tejże szkole, początkowo jako instruktorka, z czasem awansowała na stanowisko kierowniczkę szkolenia praktycznego. Przez trzy lata – do sierpnia 1939 roku – pełniła obowiązki wicedyrektorki szkoły. Brała również udział w pracach komisji mającej na celu opracowanie programów nauczania w nowego typu szkołach, to jest liceach pielęgniarskich. Zadania te powierzyło jej Ministerstwo do spraw Wyznań i Oświecenia. Program jednak nie doczekał się realizacji. Zdecydowały o tym same pielęgniarki, argumentując to zbyt wielkimi nakładami na wdrożenie programu w nowych szkołach. Była pierwszą pielęgniarką prowadzącą w polskim radiu pogadanki o tematyce zdrowotnej.

W sierpniu 1939 roku, tuż przed wybuchem wojny, została zmobilizowana jako siostra rezerwy PCK do samodzielnego Zespołu Chirurgicznego Nr 51 w Katowicach-Bogucicach. Wraz z cofającą się Armią „Śląsk” Zespół podąża przez Kraków, Lublin aż do Zamościa. Tam w zorganizowanym szpitalu wojskowym pielęgnowuje rannych. W uznaniu jej zasług, rozkazem dziennym dowódcy, zostaje wyróżniona przez pełnomocnika Zarządu Głównego PCK na Okręg Śląsko-Dąbrowski.

W listopadzie 1939 roku z transportem najciężej rannych, w tym również z objawami tęczy, wyruszyła do Krakowa, gdzie w klinikach i szpitalach rozmieściła swoich pacjentów. Wyjechała do rodziny w Warszawie, gdzie od grudnia podjęła pracę w Szpitalu Zakaźnym jako pielęgniarka oddziałowa. Po reorganizacji szpitala przez Niemców, wiosną 1940 roku straciła pracę i wyjechała ponownie do Krakowa. Została zatrudniona w RGO, gdzie pracowała bardzo krótko. Po dwóch miesiącach wróciła do Warszawy, rodzina jej znalazła się bowiem w bardzo ciężkiej sytuacji materialnej.

Jadwiga otrzymała pracę w RGO w Warszawie jako pielęgniarka przyszpitalna. Sprawowała opiekę nad chorymi żołnierzami i rodzinami przebywającymi na leczeniu w szpitalach wojskowych. W grudniu 1940 roku otrzymała stałą pracę w wydziale szpitalnictwa Zarządu Miejskiego miasta Warszawy, na stanowisku inspektora do spraw pielęgniarstwa. Przygotowała reorganizację Warszawskiej Szkoły Położnych na wzór szkoły pielęgniarstwa. Okres wdrażania przygotowanego programu przypadł na rok 1943. Był to okres ciężkich restrykcji Niemców wobec ludności cywilnej i szkoła uległa likwidacji.

W tej sytuacji wydział szpitalnictwa, popierając wniosek Jadwigi Kaniewskiej, zorganizował konspiracyjną Szkołę Pielęgniarsko-Położniczą. Wcześniej, z pomocą pani Kaniewskiej, wyruszyła z Krakowa panna Teresa Kulczyńska, mająca ogromne zasługi w tworzeniu szkoły nowego typu. Władze niemieckie posiadały informacje, iż szkoła ta jest filią już istniejącej placówki, dlatego można było kontynuować realizację projektu.

Równoległe z otrzymaniem stałego zatrudnienia w Warszawie nawiązała kontakty z AK, pod pseudonimem „Różia”. Pełniła funkcję łączniczki Komendy Głównej AK aż do wybuchu Powstania Warszawskiego. Inne prace polegały na wykonywaniu pieczętek niezbędnych do stemplowania fabrykowanych dokumentów dla osób zagrożonych. Od 1942 roku, pod pseudonimem „Jadwiga”, działała w rejonie Ochoty w Wojskowej Służbie Kobiet. Tutaj, podobnie jak to czyniła Anna Rydlówna w Krakowie, „Jadwiga” organizowała punkty medyczne, patrole sanitarne, gromadziła materiały opatrunkowe i sprzęt medyczny. Firmowała te prace rzekomo Terenowa Obrona Przeciwlotnicza.

W chwili wybuchu Powstania Warszawskiego, wraz ze swoim patroliem udzielała pomocy żołnierzom i ludności cywilnej. W pierwszych dniach września 1944 roku, kiedy oddziały powstańcze wycofały się ze Śródmieścia, „Jadwiga” otrzymała rozkaz pozostania z rannymi. Wraz z grupą pielęgniarek następnego dnia przetransportowały rannych do szpitala powstańczego. W momencie wszczęcia działań odwetowych wobec ludności cywilnej patrol Jadwigi Kaniewskiej stopniowo się wykruszał. „Jadwiga” dotarła do innego szpitala powstańczego, w którym spotkała inne pielęgniarki oraz dr. Józefa Bogusza. Po opuszczeniu Warszawy przedostała się do obozu w Pruszkowie, w którym wspólnie z koleżankami podjęły opiekę nad wysiedlonymi i chorymi warszawiakami. Udało im się ocalić młode sanitariuszki od wywózki do Niemiec.

W Pruszkowie spotkała się z pielęgniarkami z Krakowa dostarczającymi leki, środki opatrunkowe, odzież. Z ich pomocą wróciła do Krakowa. Podjęła pracę w krakowskim RGO, przewoziła transporty leków, materiałów opatrunkowych do Pruszkowa. Wpadła podczas takiej podróży w jedną z łapanek i została skierowana na wywóz do Niemiec. Wyratowana przez koleżankę nadal działała w Krakowie, transportując w rejon warszawski sprzęt medyczny, wykonywane przez siebie pieczęcie i puste druki kenkart. Pod koniec roku 1944 roku pełniła funkcję kierowniczkę Sekcji Opieki Szpitalnej RGO w Krakowie, organizując pomoc wysiedlonym warszawiakom. W tej samej sekcji pracowała inna warszawianka – żołnierz powstania – Maria Dawidowska* (obecnie Strzembosz), z przydziałem do oo. Jezuitów (patrz str. 127).

Po wojnie, wraz z dyrektorką Anną Rydlówną, Jadwiga Kaniewska pracowała przy reaktywowaniu Uniwersyteckiej Szkoły Pielęgniarek i Higienistek w Krakowie, w której podjęła zatrudnienie. W rok później wyszła za mąż za Andrzeja Iżyckiego; małżonkowie przenieśli

* Maria Dawidowska ~~obecnie Strzembosz~~ – uwieczniona w książce Aleksandra Kamińskiego „Kamienie na szaniec” – siostra Olka Dawidowskiego, sanitariuszka batalionu „Zośka”.

się do Warszawy, gdzie Jadwiga podjęła pracę w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, w Departamencie Średnich Kadr Medycznych. Planowała, organizowała szkolenia średniego personelu, współpracowała ze szkołami medycznymi.

Po reaktywowaniu ogólnopolskiej organizacji pielęgniarstwa, pani Kaniewska stała się jedną z czołowych postaci w Polskim Towarzystwie Pielęgniarskim (patrz str. 128), reprezentowała Polskę w Międzynarodowej Radzie Pielęgniarek z siedzibą w Genewie. Współautorka encyklopedii dla pielęgniarek pod redakcją prof. Józefa Bogusza – biografie wybitnych polskich pielęgniarek w większości były opracowane przez Jadwigę Kaniewską-Iżycką. Tytan pracy, dbając o tradycje zawodu pielęgniarstwa, stworzyła podstawy nowoczesnego pielęgniarstwa w Polsce. Zmarła w 1988 roku, została pochowana w Warszawie.

Kraków dnia 21/12 1964

Lista pracowników płatnych
Sekcji opieki szpitalnej R.G.O. w Krakowie

1./ P. Kaniewska Jadwiga	Kierowniczka Sekcji
2./ P. Dąbka Zdzisław	sekretarz
3./ P. Jarzębowski Kazimierz	buchalter
4./ P. Moniuszko Lucja	informacje
5./ P. Smolarkówna Maria	gospodyni
6./ P. Zych Eugenia	pielęgniarka św. Łazarza
7./ P. Dawidowska Maria	" O.O. Jezuitki
8./ P. Miętałowska Stefania	" Dom Kedyków
9./ P. Sivińska Wanda	Kartoteka zakładów
10./ P. Wyrwicz Juliusz	woźny
11./ <i>P. Sibińska Wanda</i>	<i>Asystent</i>

R. G. O.
Polsches Hilfswörter Krakau - Stadt
Arzt- und Krankenpflegeamt
Krankenpflegeamt
Krankenpflegeamt Krakau - Stadt
Arzt- und Krankenpflegeamt
Krankenpflegeamt
Krankenpflegeamt

Mag. Kosturzy

28. Fe. 44.

Archiwum Państwowe w Krakowie, PolKO 29

M *J. Iżycka*

POLSKIE TOWARZYSTWO PIELĘGNIARSTWA
ZARZĄD GŁÓWNY
Warszawa, ul. Koszykowa 8
Tel. 21-50-88

A P E L

W roku bieżącym obchodzimy 25-lecie istnienia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jej rozwoju, osiągnięć, dorobku naukowego i materialnego.

W całym Kraju w jednym zgodnym krywie rocznicę tą będą obchodzić wszystkie instytucje, organizacje, zakłady, zrzeszenia zawodowe.

W szkoli tej nie może zabraknąć pielęgniarek, które stoletnie dają swój wybitny wkład pracy przez opiekę nad chorymi i szczenie nad zdrowiem obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

W związku z powyższym Polskie Towarzystwo Pielęgniarek zwraca się do Koleżanek z propozycją zorganizowania uroczystej sesji poświęconej obchodzeniu pracy pielęgniarskiej w okresie 25-lecia P.R.L. na terenie własnego województwa.

Na sesji wobec pielęgniarek i zaproszonych gości należałoby omówić osiągnięcia i rozwój spraw pielęgniarstwa w zakresie:

- a. szkolnictwo pielęgniarstwa
- b. pracy pielęgniarek w szpitalnictwie
- c. " " w opiece otwartej
- d. " " na innych polach

Jako czyn uczczenia 25-lecia P.R.L. przez pielęgniarki na terenach podległości Zarządu P.T.P. uchwalono dobrowolną zbiórka na fundusz, który zostanie przeznaczony na bibliotekę lub wyposażenie jednej z pracowni dla powstającej w bieżącym roku wyższej szkoły pielęgniarstwa w Lublinie.

Wniosek poszczególnych województw zbiorcze funduszu będzie w piśmie w formie fundacyjnym i utracony dla historii.

Wielce więc proszę pielęgniarki, ani jednego z nich nie zabraknie w tej akcji.

Przewodnicząca Komisji Historycznej.

Jadwiga Skępska
Prof. Jadwiga Skępska

Pismo w sprawie zorganizowania sesji w 25-lecie pracy pielęgniarek w PRL

M *H. Moł*

KANIENSKA Jadwiga

